

Vergaderjaar 2000–2001

9 (R 1684)

Het verlenen van toestemming aan Zijne Koninklijke Hoogheid Prins Willem-Alexander Claus George Ferdinand, Prins van Oranje, Prins der Nederlanden, Prins van Oranje-Nassau, Jonkheer van Amsberg om een huwelijk aan te gaan met Máxima Zorreguieta

Nr. 6

VOORLOPIG VERSLAG VAN DE COMMISSIE UIT DE VERENIGDE VERGADERING¹

Vastgesteld 12 juni 2001

De commissie uit de verenigde vergadering, belast met het voorbereidend onderzoek van dit wetsvoorstel, heeft de eer van haar voorlopige bevindingen als volgt verslag uit te brengen.

Inleiding

De leden van de **PvdA**-fractie hebben met waardering kennis genomen van het voorliggende wetsvoorstel. De Tweede Kamer gaf in een eerder debat te kennen de behandeling van dit wetsvoorstel met belangstelling tegemoet te zien. Na een schriftelijke voorbereiding zal het wetsvoorstel op 3 juli aanstaande op de agenda staan van de verenigde vergadering van de Staten-Generaal.

De leden van de **VVD**-fractie hebben met instemming kennis genomen van het wetsvoorstel. Zij zullen graag vóór de wet stemmen. Wel hebben zij met betrekking tot de memorie van toelichting bij het wetsvoorstel nog een aantal vragen en opmerkingen.

De leden van de **CDA**-fractie hebben met instemming kennis genomen van het onderhavige wetsvoorstel. Deze leden hebben nog behoefte enkele vragen te stellen.

De leden van de fractie van **GroenLinks** hebben zich bij de laatste toestemmingswetten in commissieverband niet bemoeid met de desbetreffende wetgeving. Deze terughoudendheid werd niet ingegeven door bescheidenheid of serviliteit, maar door het feit dat GroenLinks de erfelijke monarchie een overleefde staatsvorm vindt die niet past in de 21ste eeuw. In het geval van het huwelijk van de vermoedelijke troonopvolger Willem-Alexander met Máxima Zorreguieta maken zij een uitzondering, omdat binnen de huidige verhoudingen ook niet door GroenLinks ontkend kan worden dat deze wet gebukt gaat onder enige staatsrechtelijke relevantie.

De leden van de fractie van **D66** hebben verheugd kennis genomen van de verloving van Zijne Koninklijke Hoogheid Prins Willem-Alexander en

¹ Samenstelling:

Eerste Kamer: Pastoor (CDA), Van den Broek-Laman Trip (VVD), Rabbinge (PvdA), Platvoet (GL), De Vries (ChristenUnie).

Tweede Kamer: Rehwinkel (PvdA), Te Veldduis (VVD), (voorzitter), Hillen (CDA), Scheltema-de Nie (D66), Halsema (GL), Van Middelkoop (ChristenUnie), Van den Berg (SGP).

Máxima Zorreguieta en van hun wens om voor het aangaan van hun huwelijk toestemming van de wetgever te verkrijgen. De leden van de D66-fractie zullen in grote meerderheid graag hun medewerking verlenen aan de totstandkoming van deze wet. Twee leden hebben reeds enige tijd geleden aangekondigd die medewerking niet te zullen verlenen. Zij zijn van mening dat het algemeen belang zich verzet tegen verbinding van de Nederlandse Kroon met de familie Zorreguieta. Bij de leden van deze fractie leven nog wel enkele vragen naar aanleiding van hetgeen in de toelichting bij het wetsvoorstel is gesteld.

De leden van de fractie van de **ChristenUnie** spreken hun vreugde uit over het feit dat Zijne Koninklijke Hoogheid de Prins van Oranje de vrouw van zijn keuze heeft gevonden. Naar aanleiding van de memorie van toelichting bij het voorstel van wet om toestemming te verlenen voor zijn voorgenomen huwelijk willen deze leden nog enkele vragen aan de regering stellen.

De leden van de **SGP**-fractie hebben met buitengewone belangstelling kennis genomen van het wetsvoorstel.

De voltrekking en bevestiging van het huwelijk in Amsterdam

De leden van de fractie van **GroenLinks** wijzen erop dat de voltrekking van het huwelijk zal plaatsvinden in Amsterdam. Hebben bijzondere overwegingen ten grondslag gelegen aan deze keuze? Was er sprake van een afweging tussen Den Haag en Amsterdam of was de keuze voor Amsterdam al van meet af aan duidelijk? Waar en door wie wordt het burgerlijk huwelijk voltrokken?

In de memorie van toelichting wordt verwezen naar de Grondwet. Is de regering met deze leden van mening dat het grondrecht van demonstratie en vrije meningsuiting ook op 2 februari 2002 in het centrum van Amsterdam moet kunnen worden uitgeoefend?

Is het de regering bekend dat de gemeenteraad van Amsterdam in 2000 heeft besloten de bestuurlijke aanhouding niet langer te zullen toepassen. Erkent de regering dat de gemeenteraad hiertoe het recht heeft en wil de regering toezeggen geen druk op het gemeentebestuur van Amsterdam te zullen uitoefenen teneinde dit besluit weer ongedaan te doen maken? Wordt de gemeente Amsterdam gecompenseerd voor de kosten van het huwelijk?

De kerkelijke bevestiging van het huwelijk vindt plaats in de Hervormde gemeente van Amsterdam, zo merken deze leden op. Betekent dit dat Máxima Zorreguieta toetreedt tot deze gemeente en uit de Rooms-Katholieke kerk treedt? Zo nee, wat betekent dit voor de keuze van de kerk waar de doopplechtigheid van eventuele kinderen uit dit huwelijk zal plaatsvinden?

Heeft de regering zich ingespannen voor een oecumenische huwelijksbevestiging waarbij zowel hervormde als rooms-katholieke aspecten een rol spelen?

De leden van de fractie van de **SGP** hebben er kennis van genomen dat het huwelijk van Zijne Koninklijke Hoogheid Prins Willem-Alexander en Máxima Zorreguieta is voorzien op 2 februari 2002 te Amsterdam. Deze aankondiging doet hen de vraag stellen op welke gronden Amsterdam is gekozen als plaats voor de huwelijksvoltrekking en niet 's-Gravenhage.

Deze leden hebben er voorts met erkentelijkheid kennis van genomen dat, aldus de memorie van toelichting, het huwelijk zal worden bevestigd in de Hervormde gemeente van Amsterdam. Tevens hebben zij (via een transcript van een uitzending van TV Nederland 2, NOS-Aktueel van 30

maart jl.) kennis genomen van de mededeling van Zijne Koninklijke Hoogheid Prins Willem-Alexander dat het Huis van Oranje niet katholiek zal worden en dat, mocht het aanstaande echtpaar kinderen krijgen, deze in de Nederlandse Hervormde Kerk zullen worden gedoopt. Genoemde leden verbinden aan de betreffende mededeling in de memorie van toelichting, mede beschouwd in het licht van wat er op 30 maart is gezegd (zie boven), de conclusie dat het Huis van Oranje in de protestantse traditie blijft en dat eventuele kinderen ook in die traditie zullen worden opgevoed. Zonder tegenspraak van de zijde van de regering op dit punt, gaan zij ervan uit dat deze conclusie terecht is getrokken.

Zij verbinden hieraan nog de opmerking dat naar hun overtuiging een persoonlijke en weloverwogen keuze van de aanstaande bruid om over te gaan naar de Nederlandse Hervormde Kerk, de beslissing als door het aanstaande koninklijke echtpaar op 30 maart jl. in dezen weergegeven, bijzonder zal ondersteunen.

Het Nederlandschap van Máxima Zorreguieta

De leden van de fractie van de **PvdA** willen graag vernemen hoe het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Den Haag bij de verlening van het Nederlandschap aan Máxima Zorreguieta betrokken is geweest. Wanneer is het besluit om een inburgeringsprogramma achterwege te laten door B&W genomen? Is bij de verlening van het Nederlandschap afgeweken van een (in het verleden aangehouden) lijn waarbij (bepaalde) diakritische tekens in namen worden verwijderd?

De leden van de fractie van **GroenLinks** merken op dat op grond van de Wet lidmaatschap koninklijk huis Máxima Zorreguieta Nederlandse diende te worden alvorens met Willem-Alexander te kunnen trouwen. Nu is het verkrijgen van het Nederlandschap voor én der partners in veel «gemengde» huwelijken geen sinecure. Jarenlange procedures leiden tot zeer frustrerende situaties. Is er geen sprake van rechtsongelijkheid nu aan Máxima Zorreguieta het Nederlandschap al op 17 mei 2001 is verleend? Wat is het oordeel van de regering?

Hoe vaak is de laatste 10 jaar gebruik gemaakt van de mogelijkheid die artikel 10 van de Rijkswet op het Nederlandschap biedt om in bijzondere gevallen versneld het Nederlandschap te verlenen? In wat voor gevallen gebeurde dat?

De inburgering van Máxima Zorreguieta verloopt voorspoedig als deze leden de memorie van toelichting moeten geloven en staat overigens in een onrechtvaardig en schril contrast met de mogelijkheden die andere buitenlanders die zich in Nederland vestigen hebben om zich in te burgeren. De memorie van toelichting meldt dat het college van B&W van Den Haag besloten heeft op basis van artikel 5, tweede lid van de Wet inburgering nieuwkomers een inburgeringsprogramma achterwege te laten. Op welke wijze heeft het college onderzocht of het aannemelijk is dat zij reeds in voldoende mate over de vereiste kennis, inzicht en vaardigheden beschikt? Hoe vaak heeft dit college sinds de invoering van deze wet op grond van dit artikel een dergelijk besluit genomen? Heeft het college bij dit besluit nog het derde lid van artikel 5 toegepast, op grond waarvan de betrokken nieuwkomer kan worden verplicht op een nader te bepalen datum alsnog een toets af te leggen?

De leden van de fractie van **D66** wijzen erop dat Máxima Zorreguieta ook haar Argentijnse nationaliteit zal behouden. Zijn aan het behoud daarvan nog andere gevolgen verbonden dan die door de regering worden

beschreven? In het bijzonder lijkt de vraag relevant of er aan deze nationaliteit naar Argentijns recht nog enige burgerlijke plichten verbonden zijn.

De leden van de **ChristenUnie** vragen wat na het verwerven van de Nederlandse nationaliteit feitelijk nog de inhoud is van de Argentijnse nationaliteit van mevrouw Zorreguieta. Deze leden herinneren zich dat bij de naturalisatie van Prins Hendrik, Prins Bernhard en Prins Claus hun voornamen zijn aangepast aan het Nederlandse taaleigen. Dat brengt hen ertoe zich bij de door de leden van de PvdA-fractie gestelde vraag inzake de verwijdering van (bepaalde) diakritische tekens in namen aan te sluiten.

Het Nederlandschap van de eventuele kinderen uit het huwelijk

De leden, behorende tot de fractie van de **VVD** merken op dat de eventuele kinderen uit het huwelijk van rechtswege de Nederlandse nationaliteit hebben. Maar op grond van de Argentijnse wetgeving kunnen zij kiezen voor de Argentijnse nationaliteit, zo meldt de memorie van toelichting. Als zij dat laatste zouden doen, verliezen zij dan de Nederlandse nationaliteit, en daarmee ook het lidmaatschap van het koninklijk huis en het recht op de troonopvolging? En wat gebeurt er in het onwaarschijnlijke, maar theoretisch denkbare geval, dat een kind van Willem-Alexander inmiddels Koning of Koningin is geworden en alsnog zou opteren voor de Argentijnse nationaliteit? En welke mogelijke gevolgen zou dat dan weer kunnen hebben voor zijn/haar echtgeno(o)t(e)?

De leden van de fractie van **GroenLinks** vragen of de eventuele kinderen uit het huwelijk volgens de Argentijnse wetgeving pas kunnen opteren voor de Argentijnse nationaliteit zodra zij volwassen zijn. Kunnen de ouders daar ook voor opteren?

De vader van Máxima Zorreguieta

De leden van der **PvdA**-fractie zijn erkentelijk voor de zorgvuldige wijze waarop de regering is opgetreden ten aanzien van een mogelijke aanwezigheid van de heer Zorreguieta bij de verloving en het voorgenomen huwelijk. De genoemde leden spreken de hoop uit dat het algemeen belang in de toekomst op een zelfde wijze wordt gediend. Zij merken op graag te vernemen of, na hetgeen daarover eerder is gezegd, nadere mededeling kan worden gedaan over de wijze waarop door dit kabinet verder inhoud zal worden gegeven aan de ministeriële verantwoordelijkheid.

De leden van de fractie van **GroenLinks** wijzen erop dat de regering over de kwestie van de vader van Máxima Zorreguieta in een eerdere fase verslag heeft gedaan; daarover heeft vervolgens een debat in de Tweede Kamer plaatsgevonden. Enkele aspecten van deze kwestie zijn voor deze leden ook in het kader van deze toestemmingswet van belang.

Kan de regering meedelen, nu de genoemde vader afwezig zal zijn, welke leden van de familie Zorreguieta wel bij of tijdens de huwelijksplechtigheden in Nederland zullen zijn, of daartoe het voornemen hebben? Indien dit nu niet het geval is, is de regering dan bereid de Staten-Generaal daarover in te lichten zodra dit wel bekend is?

Kan de regering de juistheid bevestigen, dan wel ontkennen, van de berichten over de aankoop van een woning door de vader van Máxima Zorreguieta in Nederland? Is de regering bereid mee te delen met welk doel deze woning is gekocht?

Heeft de regering zich beraden op de toekomstige rol van de vader van Máxima Zorreguieta in Nederland? Is de regering met deze leden van mening dat de vader van Máxima Zorreguieta niet gewenst is bij andere officielle gelegenheden die het koninklijk huis betreffen?

Heeft de regering bij het antecedentenonderzoek van Jorge Zorreguieta ook betrokken het feit dat deze voorzitter is van de Baskische vereniging in Argentinië en heeft de regering onderzocht of deze vereniging contacten onderhoudt met Baskische afscheidingsbewegingen, zoals bijvoorbeeld de ETA? Wat is uit bedoeld onderzoek naar voren gekomen, en welke invloed heeft dit gehad op het oordeel ten aanzien van de toekomstige positie van de vader?

Heeft de regering zich rekenschap gegeven van het feit dat ten aanzien van het verleden van de vader van Máxima Zorreguieta ook in de toekomst nog nieuwe gegevens bekend zouden kunnen worden die een smet kunnen werpen op de koninklijke familie en/of op de positie van de Nederlandse regering? Op welke wijze meent de regering zich te moeten voorbereiden op deze eventualiteit?

Het is de leden van de fractie van **ChristenUnie** opgevallen dat in de memorie van toelichting niet wordt aangegeven, op welke grond de regering dit voorstel van wet indient en dus van mening is dat er geen redenen zijn om de toestemming te onthouden. Deze leden hebben geen behoefte om terug te komen op de zaken die aan de orde zijn geweest in de brief van de Minister-President aan beide Kamers van 30 maart en het daarop gevolgde debat in de Tweede Kamer op 5 april jl.. Maar wel houdt hun nog een daarachter liggende zaak bezig, namelijk dat in het milieu van herkomst van de as. echtgenote van de Prins van Oranje opvattingen leven over sociale verhoudingen en het accepteren van grote tegenstellingen tussen arm en rijk, die sterk afwijken van wat hierover in ons land – bij alle nuanceverschillen – de algemene opvattingen zijn. Heeft de regering, op grond van de inzichten waarover zij thans beschikt, het vertrouwen dat ons koninklijk huis, ook in een volgende generatie, voldoende afstand tot deze opvattingen zal weten te bewaren?

Het lidmaatschap van het koninklijk huis van Máxima Zorreguieta

De leden van de **PvdA**-fractie stemmen in met wijziging van de Wet lidmaatschap koninklijk huis, waarmee wordt vastgelegd dat de titel Prins/Prinses van Oranje toekomt aan de vermoedelijke mannelijke of vrouwelijke opvolger. Ook juichen zij toe in de Wet lidmaatschap koninklijk huis vast te leggen dat er buiten de directe lijn van de grondwettelijke erfopvolging geen personen zijn die de titels «Prins der Nederlanden» en «Prins van Oranje-Nassau» gaan dragen, alsmede de gevolgen te regelen die verbonden zijn aan verlies van het lidmaatschap van het koninklijk huis ten aanzien van namen, titels en adeldom. Kan de regering (nader) aangeven waarom het wenselijk zou zijn uitzondering te maken op het maatschappelijk verkeer, waarbij een echtgenote de titel van haar man mag dragen? Kan dit niet ook in ander verband discussie oproepen? Welke gevolgen zal wijziging van de Wet lidmaatschap koninklijk huis hebben ten aanzien van de zonen van prinses Margriet en mr. Pieter van Vollenhoven, aan wie de persoonlijke titel «Prins van Oranje-Nassau» is toegekend en die in de toekomst buiten de directe lijn van de erfopvolging zullen vallen? Wat heeft de regering specifiek beoogd te zeggen met opneming van de alinea: «Overigens wijst de regering erop dat het mogelijk is bij wetwijziging bestaande wetten te wijzigen.»? Kan worden meegedeeld wanneer voornoemde voorstellen tot wijziging van de Wet lidmaatschap koninklijk huis zullen worden gedaan? Worden

bij dezelfde gelegenheid eerder aangekondigde wijzigingen in de omvang van het koninklijk huis voorgesteld?

De leden van de PvdA-fractie nemen kennis van het feit dat, op het moment dat prins Willem-Alexander Koning wordt, het predikaat Jonkheer van Amsberg tot het «enz. enz. enz.» gaat behoren en op die wijze zal overgaan op de volgende generaties. Waarom wordt aan titulatuur die uit het begin van het Koninkrijk dateert, bij de opvolgers van Prins Willem-Alexander als Koning het predikaat Jonkheer van Amsberg toegevoegd? Waarom zijn de eerdere predikaten «hertog van Mecklenburg» en «prins van Lippe-Biesterfeld» niet aan het «enz. enz. enz.» toegevoegd?

Waarom zullen de kinderen die uit het huwelijk van Prins Constantijn en Prinses Laurentien kunnen worden geboren, en die in de directe lijn van de erfopvolging vallen, wél het predikaat Jonkheer van Amsberg dragen en de kinderen uit het huwelijk van Prins Willem-Alexander en Máxima Zorreguieta niet?

De leden van de fractie van de **VVD** vragen of de regering nader kan motiveren en uitleggen waarom zij er voor kiest om in de Wet lidmaatschap koninklijk huis een bepaling op te nemen, waarin wordt vastgelegd dat de titel Prins/Prinses van Oranje uitsluitend toekomt aan de vermoedelijke mannelijke of vrouwelijke opvolger van de Koning. Betekent dit, dat de echtgenote van een Prins van Oranje dan geen aanspreektitel «Prinses van Oranje», en dat de echtgenoot van een Prinses van Oranje dan geen aanspreektitel «Prins van Oranje» meer zou moeten of mogen dragen? Ook niet (meer) in het spraakgebruik, zoals de memorie van toelichting indiceert? Heeft dit spraakgebruik overigens in het geheel wel bestaan? En als dit spraakgebruik in die zin moet veranderen, heeft dit dan ook nog enige relatie met en/of gevolgen voor de benaming in het spraakgebruik van «Prinses» voor Marilène van den Broek en Annette Sekrève? Of wil de regering deze constructie cq dit spraakgebruik wél handhaven?

Bestaat er, wat dit onderwerp betreft, ook nog relatie met een door de regering aangekondigd voornemen om de titel Prins/Prinses van Oranje-Nassau exclusief toe te gaan kennen aan de potentiële grondwettelijke opvolgers van de Koning in alléén de directe lijn?

Bij de behandeling van recente toestemmingswetten is ook discussie gevoerd over de consistentie in o.a. naamgeving en titulatuur van zowel huwelijkskandidaten zelf als van eventuele kinderen. Op verzoek van de VVD-fractie en anderen heeft de Minister-President daarover een notitie toegezegd. De VVD-fractie ziet die notitie graag zo spoedig mogelijk tegemoet, mede omdat in het onderhavige wetsvoorstel weer wordt afgeweken van de laatste drie toestemmingswetten voor huwelijken van leden van het koninklijk huis. De leden vragen opnieuw naar de gevraagde consistentie.

De leden van de fractie van het **CDA** merken op dat Zijne Koninklijke Hoogheid Prins Willem-Alexander op grond van de in 1980 vigerende Grondwet de titel Prins van Oranje draagt. Deze bepaling is in 1983 uit de Grondwet verdwenen. Wat is thans de formele status van de titel Prins van Oranje?

De regering loopt in haar argumentatie vooruit op een wijziging van de Wet lidmaatschap koninklijk huis. De tekst van die wet is op dit moment nog niet bekend, maar uit de toelichting bij de onderhavige wet leiden deze leden af dat de regering voornemens is de titel Prins van Oranje aan de vermoedelijke troonopvolger voor te behouden. De regering schrijft dat de vermoedelijke troonopvolger als «Prins of Prinses van Oranje» kan worden aangeduid. Zien de leden van de CDA fractie het juist dat de regering voornemens is een einde te maken aan de traditie dat alleen de mannelijke troonopvolger wordt aangeduid met de titel Prins van Oranje?

De Koninginnen Wilhelmina, Juliana en Beatrix hebben als vermoedelijke troonopvolger de titel «Prinses van Oranje» niet mogen voeren.

Dat de grondwettelijke titel «Prins van Oranje» de afgelopen tweehonderd jaar voorbehouden is geweest aan de mannelijke troonopvolger, heeft er nooit aan in de weg gestaan dat de echtgenotes van de mannelijke troonopvolger met «Prinses van Oranje» werden aangeduid. Dit was zowel bij de echtgenote van de latere Koning Willem II als van Willem III het geval. Dit stond los van het feit dat de Grondwet slechts de mannelijke troonopvolger aanduidde als Prins van Oranje. Kan de regering aangeven waarom zij met deze traditie wil breken?

De leden van de CDA-fractie hebben nog enkele vragen over het begrip «maatschappelijk gebruik» met betrekking tot het voeren van de titel Prinses van Oranje door de echtgenote van de Kroonprins. Wat moet precies onder het begrip «maatschappelijk gebruik» worden verstaan en wie bepaalt de inhoud van het maatschappelijk gebruik? Wanneer is naar het oordeel van de regering sprake van een maatschappelijk gebruik? De regering schrijft in de toelichting aan te nemen dat het maatschappelijk gebruik er toe zal leiden dat de echtgenote van de Prins van Oranje niet de titel Prinses van Oranje zal voeren. Deze leden wijzen er in dit verband echter op dat bij de toestemmingswetten voor het huwelijk van Zijne Hoogheid Prins Bernhard met Annette Sekrève en van Zijne Hoogheid Prins Maurits met Marie-Hélène van den Broek ten aanzien van de titulatuur van de echtgenotes in de toelichting werd geschreven: «Zijne Hoogheid Prins Maurits (resp. Prins Bernhard) voert [...] de persoonlijke titel Prins van Oranje-Nassau. Het maatschappelijk gebruik brengt met zich dat zij de titel van haar echtgenoot zal voeren en derhalve Prinses van Oranje-Nassau zal worden genoemd.» De leden van de CDA-fractie lijkt het voor de hand te liggen om bij de eerdere toestemmingswetten aan te sluiten in die zin dat de echtgenote van de Kroonprins Prinses van Oranje zal worden genoemd.

Wordt overigens het maatschappelijk gebruik niet mede bepaald door hetgeen in overige Koninkrijken gebruikelijk is? Kan de regering te dien aanzien aangeven wat in andere West-Europese monarchieën het maatschappelijke gebruik is ten aanzien van het dragen van de titel van de troonopvolger door de echtgenote?

Deze leden wijzen er voorts op dat het maatschappelijk gebruik is om aan de echtgenote van de Koning de titel Koningin te verlenen. Dit is in alle monarchieën te doen gebruikelijk, evenals de traditie dat de echtgenoot van een regerend Koningin Prins wordt genoemd. Eerder heeft de Minister-President verklaard dat hij de keuze voor de aanduiding van de vrouw van de Koning thans niet aan de orde vindt. Betekent dit dat de regering niet uitsluit dat de echtgenote van de toekomstige Koning te zijner tijd als Prinses zal worden aangeduid? Dat zou een niet begrijpelijke breuk met het in monarchieën bestaande gebruik betekenen.

De leden van de fractie van **GroenLinks** vragen wanneer de Tweede Kamer een wetsvoorstel tegemoet kan zien inzake beperking van het aantal leden van het koninklijk huis.

Hoe groot is de jaarlijkse uitkering die Máxima Zorreguieta zal ontvangen als de echtgenote van de vermoedelijke troonopvolger?

Acht de regering het wenselijk en verantwoord dat Máxima Zorreguieta als jonge, moderne en onafhankelijke vrouw er de voorkeur aan zou geven om naast, of in plaats van, haar positie als echtelijk verlengstuk van de vermoedelijke troonopvolger een functie in het «normale» maatschappelijke leven te ambiëren, zoals ze dat gewend was?

Echtgenotes kunnen er voor kiezen de eigen (meisjes)naam te houden en te gebruiken. Geldt dit ook voor de toekomstige echtgenote van de vermoedelijke troonopvolger?

Welke titel(s) zal Máxima Zorreguieta na de eventuele troonsbestijging van Willem-Alexander gaan krijgen? Ligt het niet voor de hand dat Máxima Zorreguieta na de eventuele troonsbestijging van Willem-Alexander in aanmerking komt voor de titel Prinses aangezien de echtgenoten van de achtereenvolgende koninginnen altijd Prins zijn genoemd? Moet zulks ook niet bij wet geregeld worden, zodat alleen het staatshoofd de titel Koning(in) kan dragen?

De leden van de fractie van **D66** zouden het op prijs stellen als de regering nader zou toelichten wat wordt beoogd met de zinsnede dat «er tot de wijziging van de Wet lidmaatschap koninklijk huis op zich geen bezwaar behoeft te bestaan wanneer zij (Máxima) in het maatschappelijk verkeer wordt aangeduid met de titel Prinses van Oranje». Moet hieruit worden afgeleid dat de regering van mening is dat dit, nadat voornoemde wet zal zijn gewijzigd, mogelijk wel op bezwaar zal stuiten? Is het niet te verwachten dat ook na een eventuele wetswijziging waardoor de titel Prins of Prinses van Oranje uitsluitend wordt toegekend aan de vermoedelijke troonopvolger, het maatschappelijk gebruik er toch toe zal leiden dat de echtgenote met de titel Prinses van Oranje zal worden aangesproken?

De leden van de D66-fractie vragen voorts of er sprake is van een bewuste keuze van de regering om Máxima na haar huwelijk niet langer tevens haar familienaam Zorreguieta te laten voeren? En kan die keuze nader worden toegelicht.

Waarom wordt er niet voor gekozen om overeenkomstig het maatschappelijk gebruik Máxima ook het predikaat Jonkvrouw van Amsberg te laten voeren?

Gebruikelijk is ook dat de geslachtsnaam van de vader wordt doorgegeven aan de kinderen. Niet geheel duidelijk is waarom daar in dit geval van wordt afgezien. De kinderen zullen niet het predikaat en de naam «Jonkheer van Amsberg» dragen, omdat dit zou indruisen tegen de lijn die bij opeenvolgende generaties is gevolgd ten aanzien van de handhaving van de geslachtsnaam Van Oranje-Nassau in de directe lijn van erfopvolging. Maar, zo vragen de leden van de D66-fractie zich af, wordt niet voorbij gezien aan het feit dat in die gevallen steeds sprake was van het doorgeven van een geslachtsnaam in vrouwelijke lijn?

En is het wel mogelijk te bepalen dat het predikaat Jonkheer (Jonkvrouw) van Amsberg gaat behoren tot het «enz. enz. enz.» op het moment dat de Prins Koning zal zijn geworden? En evenzeer dat het ook op die wijze zal overgaan op de volgende generaties? Is het niet zo dat tot het «enz. enz. enz.» alleen kunnen behoren de titels die de Koning gerechtigd is te voeren, dat wil zeggen de titels die behoren bij de voormalige bezittingen van de Prinsen van Oranje tijdens de Republiek der Verenigde Nederlanden?

Indertijd waren de toenmalige regeringen toch ook niet gerechtigd te beschikken over de titels Hertog(in) van Mecklenburg en Prins(es) van Lippe-Biesterfeld? Daartoe waren toch alleen de betrokken families Van Mecklenburg, respectievelijk Lippe gerechtigd?

Deze leden vragen tenslotte of de regering, gelet op het advies van de Hoge Raad van Adel, voornemens is het ertoe te leiden dat het wetsvoorstel tot wijziging van de Wet lidmaatschap koninklijk huis zodanig tijdig wordt ingediend, dat het kan zijn behandeld door de Staten-Generaal en in werking kan treden voor 2 februari 2002?

De leden van de fractie van de **ChristenUnie** begrijpen uit de memorie van toelichting, dat aan mevrouw Zorreguieta ter gelegenheid van haar huwelijk persoonlijke adellijke titels zullen worden verleend. Hiermee kunnen zij op zichzelf instemmen, maar wel vragen zij zich af, of dit dan dezelfde titels zouden moeten zijn als die welke zij gerechtigd is te voeren krachtens haar huwelijk met een prins uit ons koninklijk huis. Doet dit niet eerder denken aan adoptie dan aan toetreding krachtens huwelijk? Zou het niet juister zijn haar een eigen adellijke titel te verlenen, zoals bijvoorbeeld ook is gebeurd met de tweede echtgenote van de Belgische Koning Leopold III? Het komt deze leden voor dat de Hoge Raad van Adel hierop doelde, toen deze in zijn advies de vraag opwierp, welke titel mevrouw Zorreguieta zal voeren indien zij, om welke reden ook, zou ophouden lid van het koninklijk huis te zijn. De titels die de regering voornemens is haar toe te kennen, zal zij immers, volgens het gebruik in de adel, al gerechtigd zijn te voeren krachtens haar huwelijk. In dit verband vragen deze leden ook om een nadere motivering, waarom de regering van dit adelsgebruik wil afwijken ten aanzien van de titel Prinses van Oranje. Het is toch zeer wel mogelijk onderscheid te maken tussen het gebruik van deze titel voor een toekomstige vrouwelijke erfgenaam van de Kroon en voor de echtgenote van een mannelijke erfgenaam van de Kroon, zoals ook met de titel Koningin het geval is? Moet de regering niet erkennen dat zij zelf met haar opmerking over de titel Prinses van Oranje de discussie over de titel Koningin heeft uitgelokt? Wil zij alsnog verklaren dat het vanzelfsprekend is dat de echtgenote van een Nederlandse koning de titel Koningin voert? In aansluiting op een vraag van de leden van de fractie van D66 vragen deze leden waarom in de titulatuur voor de as. echtgenote van de Prins van Oranje is gekozen voor «mevrouw Van Amsberg» en niet voor Jonkvrouwe Van Amsberg.

Naar aanleiding van bladzijde 3 van de memorie van toelichting, waar de regering meedeelt voornemens te zijn een wijziging van de Wet lidmaatschap koninklijk huis te bevorderen wat betreft de gevolgen die verbonden zijn aan verlies van het lidmaatschap van het koninklijk huis ten aanzien van namen, titels en adeldom, stellen de leden van de **SGP**-fractie de vraag wat de strekking is van de toegevoegde mededeling «dat het mogelijk is bij wetswijziging bestaande wetten te wijzigen.» Zij vragen of hierbij aan enigerlei vorm van terugwerkende kracht van een (toekomstige) wetswijziging is gedacht.

Ministeriële verantwoordelijkheid en lidmaatschap van het koninklijk huis

De leden van de **VVD**-fractie geven te kennen behoefte te hebben aan een nadere discussie over het onderwerp ministeriële verantwoordelijkheid en lidmaatschap van het koninklijk huis. En dan met name over de uitleg van artikel 42, tweede lid, van de Grondwet. Zij beseffen echter dat dit onderwerp procedureel beter en inhoudelijk diepgaander zou moeten worden besproken bij behandeling van de wijziging van de Wet lidmaatschap koninklijk huis.

Zij wachten daarom met grote belangstelling de aangekondigde voorstellen van de regering inzake wijziging van die Wet lidmaatschap koninklijk huis af. Zij gaan er daarbij vanuit dat de regering in dat kader eveneens zal ingaan op de vraag of het kabinet, dan wel individuele ministers daaruit ministerieel verantwoordelijk en aanspreekbaar moeten worden geacht voor alleen de Koning, danwel óók, en zo ja, in hoeverre

voor (elk doen en laten van) alle leden van het koninklijk huis, of dat dit laatste een a-historische uitleg van het grondwetsartikel moet worden geacht.

De voorzitter van de commissie,
Te Veldhuis

De griffier van de commissie,
Nieuwenhuizen